herpy

GEKONY

Stumpff's ground gecko

Paroedura stumpffi

Niewielki, brązowo pręgowany gekon naziemny z północnego i północno-zachodniego Madagaskaru, aktywny nocą i żywiący się wyłącznie owadami. *Paroedura stumpffi* wymaga w zasadzie takiej samej opieki jak jej dobrze znana krewniaczka *Paroedura picta* i dobrze radzi sobie w zwykłej temperaturze pokojowej w małym terrarium.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Phyllodactylus stumpffi*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**10-13 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**8-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Suchy las i las deszczowy**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**30 × 30 × 30 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-26 °C**
Miejsce wygrzewania	**28-30 °C**
Temperatura w nocy	**20-24 °C**
Wilgotność	**50-60%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**9-12 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Inkubacja	**60-80 dni** przy 26-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Paroedura stumpffi to niewielki, nocny gekon o krępym ciele, stosunkowo dużej głowie i grubym ogonie. Ubarwienie jest brązowe z jasnymi i ciemnymi poprzecznymi pręgami na ciele, a rozproszone łuski guzkowate nadają skórze nierówny, guzowaty wygląd. Wzór doskonale maskuje zwierzę wśród liści i kory.

Gatunek został opisany w 1879 roku przez Oskara Boettgera pod nazwą *Phyllodactylus stumpffi*, a później przeniesiony do rodzaju *Paroedura*. Epitet gatunkowy upamiętnia Antona Stumpffa, podróżnika i kolekcjonera, który uczestniczył w wizycie na wyspie Nosy Be, gdzie zebrano pierwszy okaz.

Dorosły gekon osiąga około 10-13 cm długości razem z ogonem. Samce łatwo rozpoznać po dwóch wyraźnych zgrubieniach u nasady ogona, których samice nie mają. Gatunek przebywa głównie na ziemi, ale chętnie wspina się nieco po gałęziach, korze i mocnych roślinach.

Doświadczeń z *P. stumpffi* jest znacznie mniej niż z *P. picta*, dlatego duża część zasad hodowli opiera się na tym bliskim krewnym. Dotyczy to również długości życia wynoszącej 8-10 lat oraz wieku osiągania dojrzałości płciowej.

Występowanie i środowisko

Paroedura stumpffi jest endemitem Madagaskaru. Występuje w północnej części wyspy oraz na wyspach Nosy Be, Nosy Komba i Nosy Mitsio u północno-zachodniego wybrzeża. Miejscem typowym jest Nosy Be.

Stwierdzenia i okazy muzealne wskazują, że gatunek żyje także dalej na południowy zachód wzdłuż północno-zachodniego wybrzeża, m.in. w okolicach Ampijoroa w Ankarafantsika i nad zatoką Baly. Na tym samym obszarze żyją dwa inne gatunki z tego rodzaju, *P. karstophila* i *P. lohatsara*.

> **Naturalny zasięg:** Madagaskar.

ŚRODOWISKO

Paroedura stumpffi zamieszkuje nizinne lasy na wysokości od około 40 do 200 metrów n.p.m. Zasięg obejmuje zarówno wilgotne lasy na północy i na wyspach, jak i suche lasy liściaste na północnym zachodzie. Gatunek prowadzi półnaziemny tryb życia: przebywa głównie na dnie lasu, w ściółce, między kamieniami i pod powalonym drewnem, ale bywa też widywany nisko na pniach i gałęziach.

Na północnym i północno-zachodnim Madagaskarze występuje wyraźna pora deszczowa i sucha, a przez cały rok jest ciepło. Temperatura i wilgotność w siedliskach samego gatunku nie zostały udokumentowane. Warunki można więc odtworzyć jedynie w przybliżeniu: ciepłe dno lasu z liśćmi, kryjówkami i wilgotnym podłożem, w którym zwierzę może się ukryć w ciągu dnia.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 30 × 30 × 30 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe terrarium, np. 45 × 45 × 45 cm, daje więcej miejsca na strefę ciepłą i chłodną. Gatunek przebywa głównie na ziemi, więc powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość. Więcej zwierząt wymaga większego terrarium, a samiec może być tylko jeden, ponieważ samce walczą ze sobą. Samca można trzymać z jedną lub kilkoma samicami.

Podłożem może być wilgotna mieszanka na bazie włókna kokosowego lub torfu, najlepiej jako podłoże bioaktywne z równonogami i żywymi roślinami. Na wierzchu połóż liście, korę korkową i mocne gałęzie, aby zwierzęta mogły się wspinać i siedzieć nieco nad podłożem. Zapewnij co najmniej jedną kryjówkę na zwierzę oraz wilgotną kryjówkę, w której gekon może przejść linienie.

Unikaj piasku, żwiru i granulatu kukurydzianego jako podłoża, ponieważ trudno utrzymać je w czystości i mogą powodować zaparcia, jeśli zwierzę połknie je razem z ofiarą. Terrarium musi być na tyle dobrze wentylowane, aby krople wody na szybach wyschły do następnego dnia.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

TEMPERATURA

W ciągu dnia powinno być 22-26 °C. Niewielki obszar można ogrzać do 28-30 °C matą grzewczą lub słabą żarówką halogenową sterowaną termostatem, tak aby zwierzę mogło samo wybierać. W nocy temperatura może spaść do 20-24 °C, co odpowiada zwykłej temperaturze pokojowej. W nocy w terrarium musi być ciemno.

Używaj maty grzewczej zamiast kamienia grzewczego i umieść ją tak, aby zwierzę nie leżało bezpośrednio na gorącej powierzchni, która może spowodować oparzenia. Mierz temperaturę zarówno po ciepłej, jak i po chłodnej stronie cyfrowymi termometrami. Jeśli w pomieszczeniu przez dłuższy czas jest powyżej 28 °C, terrarium należy przenieść w chłodniejsze miejsce, a nigdy nie może stać w bezpośrednim słońcu.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić około 50-60 %. Zraszaj terrarium 3-4 razy w tygodniu, tak aby podłoże pozostawało wilgotne, a zwierzęta mogły pić krople z liści i dekoracji. Woda na szybach powinna wyschnąć do następnego dnia; w przeciwnym razie wentylacja jest niewystarczająca.

Postaw w terrarium płytką miseczkę ze świeżą wodą i regularnie ją wymieniaj. Wilgotna kryjówka z lekko zwilżonym torfowcem lub włóknem kokosowym pomaga przy linieniu i służy także jako miejsce składania jaj. Higrometr pokaże, czy wilgotność utrzymuje się na stabilnym poziomie.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i nie potrzebuje specjalnego oświetlenia. Wystarczy zwykły cykl dobowy z 10-12 godzinami światła, a w nocy musi być ciemno. UVB nie jest konieczne. Można zastosować słabe źródło UVB nad niewielką częścią terrarium, jeśli jest dużo cienia i kryjówek, ale jego wpływ nie został zbadany właśnie u tego gatunku.

Unikaj mocnych lamp punktowych i kolorowego światła nocnego, które zaburzają rytm dobowy.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Paroedura stumpffi żywi się wyłącznie owadami i nie przyjmuje ani owoców, ani gotowych pokarmów. Podstawą diety są świerszcze i karaczany dubia, a mączniki i larwy barciaka można podawać od czasu do czasu jako przysmak. Ofiara może być co najwyżej tak długa, jak odległość między oczami zwierzęcia. Świeżo wyklute młode dostają małe świerszcze o długości około 3 mm, a dorosłe osobniki mogą przyjmować owady karmowe o długości 6-10 mm.

Oprószaj owady karmowe wapniem oraz suplementem witaminowo-mineralnym i dobrze je odżyw na dobę przed karmieniem. Niedobór wapnia stanowi ryzyko, zwłaszcza u samic i młodych. Dorosłe zwierzęta dostają kilka owadów co drugi dzień, młode niewielką porcję codziennie. Dostosuj ilość do kondycji: ogon powinien być gruby, ale nie kulisty.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest spokojny i nieagresywny wobec ludzi, ale jest mały i łatwo się stresuje. Bierz go do ręki rzadko i na krótko, najlepiej nisko nad miękką powierzchnią, aby ewentualny upadek nie wyrządził mu krzywdy. Pozwól mu swobodnie przechodzić z ręki do ręki zamiast go trzymać i nigdy nie chwytaj go za ogon, który może zostać odrzucony.

Samców nie wolno trzymać razem, ponieważ są terytorialne. Para lub samiec z kilkoma samicami sprawdzają się, jeśli jest dość miejsca i wiele kryjówek. W ciągu dnia zwierzęta śpią pod korą lub w kryjówkach, a gdy przyzwyczają się do rutyny, często wychodzą podczas wieczornego karmienia.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają wyraźne zgrubienia u nasady ogona, których samice nie mają, więc płeć można określić bez pomocy narzędzi, gdy zgrubienia się już pojawią. Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową w wieku około 9-12 miesięcy. Samice należy jednak przeznaczać do rozrodu dopiero wtedy, gdy są w pełni wyrośnięte i w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja może odbywać się przez cały rok bez przerwy zimowej. Połącz jednego samca z jedną lub dwiema samicami. Podczas kopulacji samiec może wgryzać się w kark samicy i powodować drobne zadrapania, więc obserwuj zwierzęta przez pierwsze noce i odsadź samca, jeśli samica zostanie zraniona lub zacznie tracić na wadze.

Co roku daj samicom kilkumiesięczną przerwę od samca, aby mogły odbudować rezerwy wapnia i masę ciała.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica zakopuje w podłożu po dwa jaja naraz w okresie wiosny i lata. Liczba zniesień w ciągu roku nie została udokumentowana. Jaja są małe i mają twardą, ale kruchą skorupkę. Zapewnij samicy wilgotną kryjówkę do składania jaj, np. mały plastikowy pojemnik z otworem z boku i wilgotnym włóknem kokosowym lub torfowcem, i regularnie ją sprawdzaj.

Obserwuj kondycję i masę samicy oraz przez cały sezon zapewniaj dużo wapnia i pokarmu, ponieważ składanie jaj uszczupla rezerwy wapnia.

INKUBACJA

Jaja można ostrożnie podnieść łyżką i umieścić w małym pojemniku z wilgotnym wermikulitem lub perlitem. Nie obracaj ich i obchodź się z nimi delikatnie, ponieważ skorupka jest krucha.

W temperaturze 26-29 °C wyklucie następuje po około 60-80 dniach. Czas inkubacji zależy od temperatury i jest najkrótszy przy jej górnej granicy. Jaja, które się zapadają lub pleśnieją, są zazwyczaj niezapłodnione lub obumarłe.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo wyklute młode najlepiej trzymać w małym terrarium lub plastikowym pojemniku z wilgotnym podłożem, kilkoma kryjówkami i płytką miseczką z wodą. Zraszaj codziennie i utrzymuj je w cieple, ale nie w upale. Przez pierwsze dni żyją z zapasów żółtka; potem dostają najmniejsze świerszcze oprószone wapniem.

Trzymaj młode pojedynczo lub w małych grupach osobników tej samej wielkości i rozdziel je, jeśli któreś zostanie pogryzione lub odepchnięte od pokarmu. Karm codziennie i regularnie waż młode, aby śledzić ich wzrost.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, ale podobnie jak inne gekony naziemne może mieć problemy, jeśli opieka jest niewłaściwa. Typowe błędy to:

- Niedobór wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic w rozrodzie i u młodych. Objawia się miękkimi szczękami, skrzywionymi kończynami i drżeniem.
- Zaparcia po połknięciu piasku lub żwiru. Stosuj wilgotne podłoże z włókna kokosowego lub torfu.
- Resztki wylinki przyklejone do palców i końcówki ogona, gdy powietrze jest zbyt suche. Zapewnij wilgotną kryjówkę.
- Oparzenia od kamieni grzewczych lub mat grzewczych, na których zwierzę leży bezpośrednio.
- Odrzucony ogon po niewłaściwym obchodzeniu się ze zwierzęciem. Ogon odrasta, ale często ma inny kształt.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, gruby ogon i regularnie je. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabionego.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.